

Sarajevo, 05.12.2016. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
28.11.2016.- 02.12.2016.

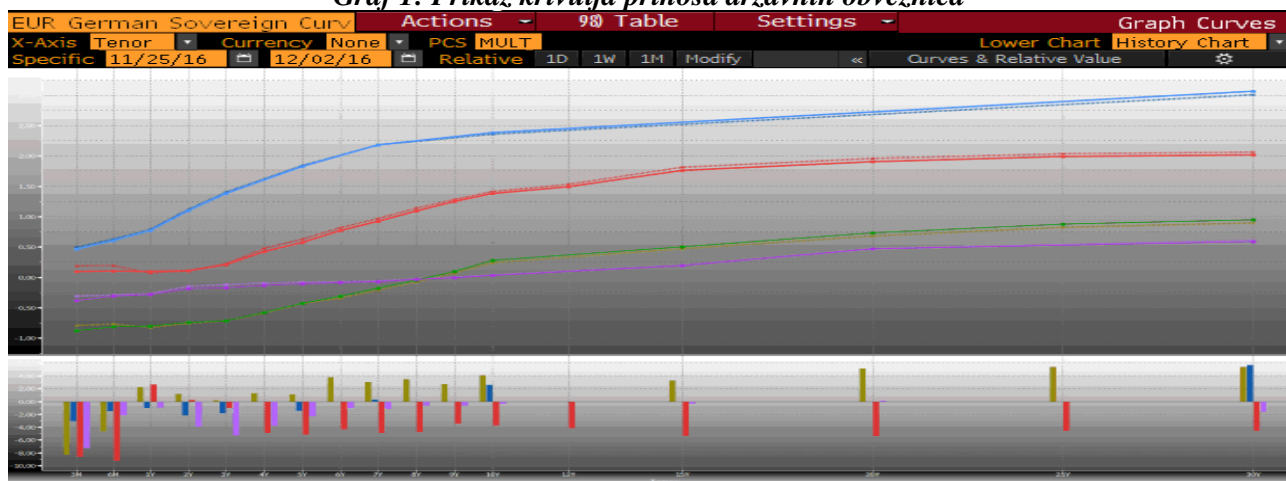
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	25.11.16		2.12.16		25.11.16		2.12.16		25.11.16		2.12.16		25.11.16		2.12.16	
2 godine	-0,74	-0,74	→		1,12	1,10	↓		0,11	0,11	→		-0,14	-0,18	↓	
5 godina	-0,43	-0,42	↗		1,84	1,82	↓		0,64	0,58	↓		-0,08	-0,10	↓	
10 godina	0,24	0,28	↗		2,36	2,38	↗		1,42	1,38	↓		0,04	0,04	→	

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	25.11.16		2.12.16	
3 mjeseca	-0,798	-0,881	↓	
6 mjeseci	-0,767	-0,814	↓	
1 godina	-0,811	-0,786	↗	

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 02.12.2016. godine (pune linije) i 25.11.2016. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su tokom protekle sedmice bilježili volatina kretanja. Tako je početkom sedmice zbog očekivanja ishoda referenduma u Italiji, koji se održao u nedjelju, kao i pritiska dokapitalizacije sa kojom je suočena Banca Monte dei Paschi di Siena SpA, zabilježen pad vrijednosti dionica većeg broja italijanskih banaka, a što se prenijelo i na pad ostalih evropskih indeksa. Navedeno je uticalo i na rast razlike između prinosa njemačkih i italijanskih desetogodišnjih obveznica na najveći nivo u posljednje više od dvije godine. Ipak, već narednog dana prinosi desetogodišnjih italijanskih obveznica su smanjeni za 12 baznih poena, nakon što je Reuters objavio da je ECB spremna da privremeno poveća kupovine italijanskih obveznica, ukoliko rezultati referenduma dovedu do naglog rasta troškova posuđivanja za ovu zemlju. Rast prinosa skoro svih obveznica eurozone zabilježen je u srijedu kada je postignut dogovor OPEC-a o smanjenju proizvodnje nafte, a isti dan su objavljeni i preliminarni podaci o rastu stope inflacije u eurozoni u novembru, što predstavlja olakšavajuću okolnost za ECB uoči održavanja decembarske sjednice, zajedno sa podatkom o neočekivanom padu stope nezaposlenosti u

oktobru. Ovaj trend nastavljen je i narednog dana, kada je prinos desetogodišnjih njemačkih obveznica povećan na najveći nivo od kraja januara tekuće godine, ali je već narednog dana zabilježeno ponovno smanjenje. Posmatrano na sedmičnom nivou, prinos desetogodišnjih njemačkih obveznica je povećan za 4 bazna poena. S druge strane, prinos italijanskih obveznica ovog dospijeca je zabilježio pad od 18,5 baznih poena, uprkos očekivanim rezultatima referendumu da premijer Renzi neće dobiti podršku za ustavne reforme.

Italija je po znatno većim prinosima u odnosu na prethodne aukcije emitovala petogodišnje (0,91%) i desetogodišnje (1,97%) obveznice, a Španija petogodišnje (0,446%), desetogodišnje (1,54%) i tridesetogodišnje (2,569%) obveznice. Njemačka je emitovala petogodišnje obveznice (-0,47%), a Francuska obveznice sa dospijecom od 15 godina (1,14%) i sa dospijecom od 25 godina (1,50%). Francuska je emitovala tromjesečne (-0,736% - rekordno nizak prinos), šestomjesečne (-0,692%) i jednogodišnje (-0,666%), Belgija tromjesečne (-0,751%) i šestomjesečne (-0,721% - rekordno nizak prinos), a Italija šestomjesečne (-0,199%) trezorske zapise.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	OKT	5,0%	4,4%	5,1%
2.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	NOV	106,8	106,5	106,4
3.	Indeks povjerenja potrošača – EZ	NOV	-6,1	-6,1	-8,0
4.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	NOV	0,6%	0,6%	0,5%
5.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	OKT	-1,0%	-0,4%	-1,5%
6.	Stopa nezaposlenosti – EZ	OKT	10,0%	9,8%	9,9%
7.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	NOV	6,0%	6,0%	6,0%
8.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	OKT	-	7,9%	8,0%
9.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	OKT	11,6%	11,6%	11,7%
10.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	NOV	-25,6	24,8	44,7
11.	GDP – Francuska (kvartalno) 2. prelim. podatak	III kvartal	0,2%	0,2%	-0,1%
12.	GDP – Belgija (kvartalno)	III kvartal	-	0,2%	0,5%
13.	GDP – Italija (kvartalno)	III kvartal	0,3%	0,3%	0,1%
14.	GDP – Finska (kvartalno)	III kvartal	-	0,4%	-0,1%
15.	PMI indeks radnointenzivnog sektora – EZ	NOV	53,7	53,7	53,5

SAD

Učesnici na tržištu i dalje smatraju da je decembarsko povećanje referentne kamatne stope za 25 baznih poena izvjesno, a pored toga, tokom naredne godine očekuju još dva povećanja. Dogovor zemalja proizvođača nafte o smanjenju obima proizvodnje je podstakao rast inflatornih očekivanja.

Tokom protekle sedmice objavljena su sva tri najznačajnija makroekonomska pokazatelja za privredu SAD-a. Drugi preliminarni podatak o rastu američke privrede u trećem kvartalu je revidiran naviše, te se navodi da je u tom periodu američka privreda zabilježila rast od 3,2%, što je najveći nivo rasta od trećeg kvartala 2014. godine. FED-ova preferirajuća mjera stope inflacije, koja je za mjesec oktobar iznosila 1,4% na godišnjem nivou, predstavlja najviši podatak zabilježen u protekle dvije godine. Temeljna stopa inflacije se u tom periodu nije mijenjala u odnosu na prethodni mjesec, te iznosi 1,7% na godišnjem nivou. Stopa nezaposlenosti, koja je tokom novembra iznosila 4,6%, se nalazi na najnižem nivou od juna 2007. godine i zabilježila je znatno niži nivo od očekivanog.

Prema redovnom FED-ovom izvještaju o stanju u domaćoj privredi, objavljenom tokom protekle sedmice, poznatijem kao „Beige Book“, američka privreda je u periodu od početka oktobra do polovine novembra bilježila skroman ekonomski rast.

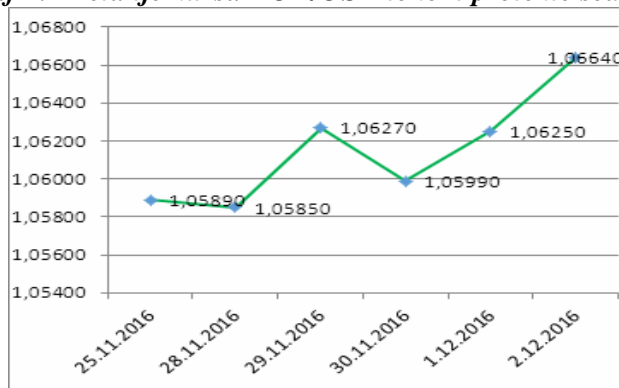
Američki dionički indeks Dow Jones je tokom protekle sedmice nastavio da bilježi rast na rekordno visok nivo od 19.191,93 poena, koji je zabilježen na kraju trgovanja u četvrtak.

Tabela 4.: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni	
				period	
1.	GDP (G/G) – drugi preliminarni podatak	III kvartal	3,0%	3,2%	1,4%
2.	Indeks lične potrošnje-drugi preliminarni podatak	III kvartal	2,3%	2,8%	4,3%
3.	PCE deflator (G/G)	OKT	1,5%	1,4%	1,2%
4.	Indeks ličnih prihoda (M/M)	OKT	0,4%	0,6%	0,4%
5.	Indeks lične potrošnje (M/M)	OKT	0,5%	0,3%	0,7%
6.	Indeks potrošnje građevinskog sektora (M/M)	OKT	0,6%	0,5%	0,0%
7.	Stopa nezaposlenosti	NOV	4,9%	4,6%	4,9%
8.	Promjena broja zaposlenih u nefarmerskom sektoru	NOV	180.000	178.000	142.000
9.	Promjena broja zaposlenih u privatnom sektoru	NOV	170.000	156.000	135.000
10.	Promjena broja zaposlenih u sektoru radnointenziv. proizv.	NOV	-2.000	-4.000	-5.000
11.	ISM indeks prerađivačkog sektora	NOV	52,5	53,2	52,5
12.	PMI indeks prerađivačkog sektora	NOV	53,9	54,1	53,4
13.	Indeks potrošačkog povjerenja	NOV	101,5	107,1	100,8
14.	ADP promjena broja zaposlenih	NOV	170.000	216.000	119.000
15.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	26. NOV	253.000	268.000	251.000

Tokom protekle sedmice EUR je aprecirao u odnosu na USD, te je kurs EUR/USD povećan sa 1,0589 na 1,0664, koliko je zabilježeno na zatvaranju tržišta u petak.

Graf 2: Kretanje kursa EUR/USD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Član MPC BoE Vlieghe je izjavio da pojačane neizvjesnosti oko ekonomije Velike Britanije, kao i procesa napuštanja EU, znače da BoE treba da zadrži kamatne stope još neko vrijeme. Vlieghe je, takođe, izjavio da pozitivni i negativni trendovi u ekonomiji Velike Britanije, koliko god bili iznenađujući, ne treba da vode automatskim promjenama u monetarnoj politici. Glavni ekonomista BoE Haldane je upozorio da bi prebrzo povećanje kamatnih stopa moglo biti rizično, te je istakao da je po njemu sasvim opravdano da BoE održava skoriju neutralnu poziciju po pitanju budućih usmjerenja monetarne politike. Iz OECD-a je saopšteno da će Brexit uzrokovati manje usporenje ekonomije nego što se inicijalno očekivalo. Tom prilikom, OECD je revidirao očekivanja ekonomskog rasta za Veliku Britaniju, te sada ova očekivanja za ovu godinu iznose 2% (prethodni podatak 1,8%), do se za 2017. godinu očekuje rast od 1,2% (prethodni podatak 1%). OECD, takođe, navodi da najveći rizik po ekonomski rast Velike Britanije dolazi kao rezultat nepredvidivosti oko procesa napuštanja EU.

Ministar za Brexit Davis je izjavio da Velika Britanija razmatra mogućnost plaćanja EU u zamjenu za dostizanje najboljeg mogućeg pristupa tržištu EU za kompanije ove zemlje. Vlada Velike Britanije je u procesu formulisanja pregovaračke pozicije uoči formalnih pregovara o istupanju iz EU koji počinju naredne godine, dok kompanije pojačavaju pritiske za jasnijim budućim odnosima, kako bi postavili bolje planove tokom Brexita. Liberalna demokratska partija Velike Britanije, koja je inače proevropski orijentisana, osvojila je mjesto u Parlamentu koje je ranije držala vladajuća Konzervativna partija. Ovim

je reducirana parlamentarna većina koja bi mogla da glasa za formalni proces povlačenja iz EU, što je ujedno znači i odbacivanje “teškog Brexita” koji bi zemlju povukao iz jedinstvenog EU tržišta.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	OKT	1,5	1,6	1,5
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	OKT	65.000	67.500	63.600
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	OKT	-	6,6%	6,2%
4.	Nationwide cijene kuća (G/G)	NOV	4,7%	4,4%	4,6%
5.	PMI radnointenzivni sektor	NOV	54,4	53,4	54,2
6.	PMI građevinski sektor	NOV	52,2	52,8	52,6

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EUR/GBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,84966 na nivo od 0,83895, dok je kurs GBP/USD povećan sa nivoa od 1,2477 na nivo od 1,2729.

JAPAN

Početkom protekle sedmice iz BoJ je saopšteno da je dobit po osnovu udjela državnih obveznica u periodu od aprila do septembra zabilježila pad u odnosu na prethodnu godinu, što je rezultat agresivnih stimulansa koji dovode do smanjenja prinosa na ultra niske nivoe. Naime, BoJ je zabilježila neto gubitak u sumi od 200,2 milijarde JPY u prvoj polovini fiskalne 2016. godine, što je znatno lošiji podatak u odnosu na dobit od 628,8 milijardi JPY, koja je zabilježena u istom periodu prošle godine. Takođe, iz BoJ je saopšteno da ova institucija tokom decembra planira zadržati iznos kupovina obveznica svih rokova dospjeća. Naime, BoJ planira kupiti nešto više od 9 biliona JPY (80 milijardi USD) japanskih državnih obveznica. Krajem sedmice bivši član MPC BoJ Shirai je izjavio da bi BoJ trebala povećati ciljani prinos na desetogodišnje obveznice sa sadašnjih 0% na 0,5%-1% u prvoj polovini iduće godine, ukoliko inflacija postane pozitivna.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

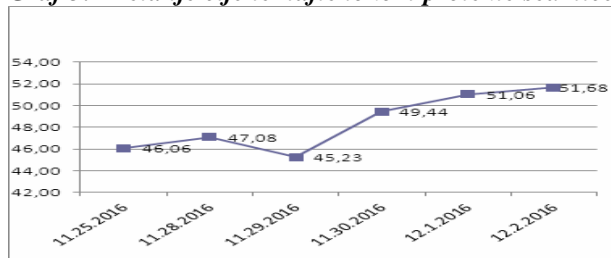
	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	OKT	3,0%	3,0%	3,0%
2.	Monetarna baza (G/G)	NOV	-	21,5%	22,1%
3.	Maloprodaja (G/G)	OKT	-1,6%	-0,1%	-1,7%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	OKT	-1,3%	-1,3%	1,5%
5.	Porudžbine građevinskog sektora (G/G)	OKT	-	15,2%	16,3%
6.	PMI indeks radnointenzivnog sektora F	NOV	-	51,3	51,4
7.	Kapitalna potrošnja (G/G)	III KVARTAL	-0,4%	-1,3%	3,1%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EUR/JPY zabilježio rast sa nivoa od 119,82 na nivo od 121,08. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USD/JPY povećan sa nivoa od 113,22 na nivo od 113,51.

NAFTA I ZLATO

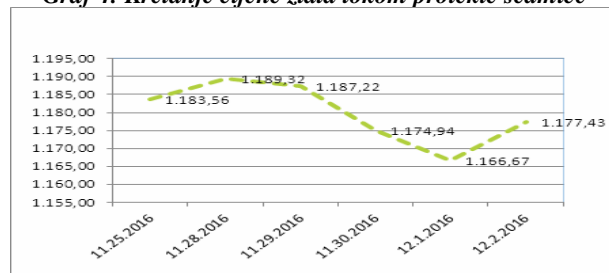
Cijena jednog barela sirove nafte je na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak iznosila 46,06 USD (43,50 EUR). Početkom protekle sedmice cijena nafte je bila volatilna pod uticajem špekulacija o tome da li će dogovor o smanjenju obima proizvodnje nafte biti postignut. Ipak, najveći rast cijene ovog energenta od oko 9% na dnevnom nivou, zabilježen je tokom trgovanja u srijedu, kada je saopšteno da su zemlje članice OPEC-a, prvi put od 2008. godine, postigle dogovor o ograničenju obima proizvodnje nafte. Počevši od januara naredne godine, ukupan obim proizvodnje nafte u zemljama članicama ove grupacije će biti smanjen za 1,2 miliona barela dnevno na nivo od 32,5 miliona barela dnevno, na period od šest mjeseci, uz mogućnost produženja ovog dogovora do kraja 2017. godine. Od ukupnog obima smanjenja, Saudijska Arabija će smanjiti obim proizvodnje nafte za oko 500.000 barela dnevno, dok je, takođe, postignut dogovor da Iran zadrži obim proizvodnje ovog energenta na nivou koji je zabilježen prije uvođenja sankcija ovoj zemlji. Rusija i drugi proizvođači ovog energenta, koji nisu dio OPEC-a, će, takođe, smanjiti obim proizvodnje nafte za 600.000 barela na dnevnom nivou. Međutim, najveće iznenađenje je bila informacija da je Indonezija suspendovala svoj status u OPEC-u, ali će njene proizvodne kvote biti raspoređene među drugim članicama ove organizacije. Informacija o smanjenju američkih zaliha nafte za oko 900.000 barela, nije imala značajan uticaj na kretanje cijene ovog energenta. Na zatvaranju tržišta u petak cijena nafte je iznosila 51,68 USD (48,46 EUR) po jednom barelu, što je najniži nivo u posljednjih mjesec i po dana.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.183,56 USD (1.117,53 EUR). Početkom protekle sedmice cijena jedne fine unce zlata je bilježila rast, ali je već u srijedu blago smanjena pod uticajem objavljivanja drugog preliminarnog podatka o rastu američke privrede tokom trećeg kvartala za 3,2% na godišnjem nivou i podataka o značajnom povećanju ADP pokazatelja promjene broja zaposlenih u ovoj zemlji tokom oktobra. Ipak, aprecijacija USD, koja je podstaknuta očekivanjima da će FED nakon decembarskog, još dva puta tokom 2017. godine povećati referentnu kamatnu stopu, uticala je na smanjenje cijene zlata. Pored toga, tokom protekle sedmice je objavljena informacija o smanjenju tražnje za zlatom u Indiji. Učesnici na tržištu zlata posebnu pažnju poklanjaju i održavanju referenduma u Italiji 4.12.2016. godine, čiji bi negativni rezultati naročito mogli u značajnoj mjeri da podstaknu povećanje političke neizvjesnosti u eurozoni i time utiču na rast cijene ovog plemenitog metala. Tokom protekle sedmice objavljen je i podatak o najvećem nivou stope inflacije u SAD-u tokom oktobra na najviši nivo u posljednje dvije godine. Uprkos ovakvom kretanju navedenog pokazatelja, ali i rastu inflatornih očekivanja na globalnom nivou, cijena zlata bilježi smanjenje, jer su investitori preusmjerili svoja sredstva u aktivu koja nosi prinose, dionice i obveznice, te američki dionički indeksi bilježe rekorno visoke nivoe. Na zatvaranju tržišta u petak cijena zlata je iznosila 1.177,43 USD (1.104,12 EUR) po jednoj finoj unci.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Izvor: Bloomberg